

Article opinió - Ramon Orfila - “Queipo de Llano, el botxí enterrat a una església”

Entre els dies 6 i 8 de febrer del 1937, entre 100.000 i 150.000 persones, especialment dones, ancians i fillets, van sortir de Màlaga, la major part d'elles caminant, cap a Almeria, en un intent de fugir de la ferocitat de les tropes franquistes que estaven a punt d'entrar a la ciutat.

L'èxode produït s'ha conegut després com “la desbandà”, i les tropes de Franco comandades pel general Queipo de Llano, no ho van dubtar a l'hora d'atacar de manera cruel i despiedada les columnes de fugitius. Ho van fer especialment des del aire, amb brutals bombardejos, i des de la mar, utilitzant tota la potència destructora dels vaixells de guerra que des de la costa empraven els seus canons contra els fugitius, en una espècie de primer assaig del que poques setmanes després, a la ciutat basca de Guernika, constituïria el segon capítol d'una nova forma d'entendre la guerra, orientant els atacs contra la població civil de les zones que controlava la República. S'imposava un nou concepte de guerra, el de la guerra total, destructora de ciutats i causant, de manera calculada, milers de morts entre la ciutadania indefensa, a la que es pretenia atemorir, terroritzar, potser en un afany de preparar-la per la repressió bruta i sanguinària que es donaria immediatament després de la presa de les ciutats i pobles i pel que serien els anys i anys de repressió “inmisericorde” de la pau franquista.

“La desbandà” es va convertir així en camp d'experimentació i entrenament de l'aviació alemanya, que s'aplicaria després a les batalles de la II Guerra Mundial, i va cobrir d'oprobri la marina de guerra feixista, quan va atacar impunement la indefensa població civil, des de vaixells com son el “Canarias”, o el tristament famós creuer “Balears”, enfonsat el 1938, el nom del qual ha omplert de vergonya els pobles i ciutats de les Illes, donant nom a carrers i places i al monument de Sa Feixina, consagrat a mantenir-se en peu a Mallorca, per una justícia poc o gens sensible a la necessitat de tancar d'una vegada per totes la persistència del record dels anys de plom del franquisme.

El general que comandava l'exercit franquista a Andalusia, Queipo de Llano, tampoc no s'amagava gens de quins eren els seus objectius ni amagava tampoc la forma de conduir la

---

guerra que anava imposant al seu pas. Els programes de radio que el van fer famós recollien frases que permetien suposar quin seria la manera de comportar-se de les seves tropes:

«Ya conocerán mi sistema: por cada hombre de orden que caiga, yo mataré a diez extremistas por lo menos. Y los dirigentes que huyan, no crean que se librarán con ello: les sacaré de debajo de la tierra si hace falta y, si están muertos, los volveré matar». Afirmava sense embuts, just després de la sublevació del 18 de juliol.

Com tampoc tenia cap empatx en avançar quina seria la seva forma d'actuar quan conquerís Màlaga: **«Sí, canalla roja de Málaga... ¡Esperad hasta que llegue ahí dentro de diez días! Me sentaré en un café de la calle Larios bebiendo cerveza y, por cada sorbo que dé, caeréis diez. Fusilaré a diez por cada uno de los nuestros que fusiléis, aunque tenga que sacaros de la tumba para hacerlo»**

Així era Queipo de Llano, un personatge que s'atrevia a justificar i fins i tot a fomentar les violacions de les dones de les ciutats andaluses que conqueria, al cap de l'exercit de Franco, **«Nuestros valientes legionarios y regulares han enseñado a los cobardes de los rojos lo que significa ser un hombre. Y, de paso, también a las mujeres. Después de todo, estas comunistas y anarquistas se lo merecen. ¿No han estado jugando al amor libre? Ahora por lo menos sabrán lo que son hombres de verdad y no milicianos maricas. No se van a librar por mucho que forcejeen y pataleen»** un dels militars més cruels i sanguinaris de l'exercit sublevat contra la legalitat republicana, que va merèixer l'honor de ser enterrat a una església de Sevilla, potser com a mostra de l'actitud d'una església catòlica que es va entregar a l'adulació als guanyadors de la Guerra Civil, que es va atrevir a qualificar la sublevació franquista com a Creuada, i que es va permetre l'escarni de fer entrar baix pal·li al dictador a esglésies i catedrals.

Com va merèixer igualment rebre el títol de Marquès de Queipo de Llano, títol que li va atorgar Franco i que, no ho oblidem, va renovar el Ministre Ruiz Gallardón, el 2012.

La Llei de Memòria Democràtica ha permès revocar el títol i promoure l'exhumació de les restes del general d'infausta memòria, fent-lo fora de l'església de la Macarena, al cap de més de 70 anys.

Les paraules de Nuñez Feijoo negant-se a opinar sobre aquest fet històric amb l'argument que el PP sols opina sobre els vius, resulten prou significatives com per preocupar-nos. Per determinats dirigents de la dreta, la justificació de la sublevació de Franco, es manté ben viva al seu ideari, i es un fet que, a aquestes alçades, ens hauria de preocupar, als demòcrates de qualsevol origen o color, i ens tindria que ocupar també, per poder fer impossible un retrocés democràtic i una nova revisió de la història.